

Додаток до наказу
Державного підприємства
«Український інститут
інтелектуальної власності»
18.05.2022 № 74-Н/2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»
(УКРПАТЕНТ)
АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

вул. Глазунова, буд. 1, м. Київ, 01601, тел.: (044) 494-05-05, факс: (044) 494-05-06
E-mail: office@ukrpatent.org, сайт: www.ukrpatent.org, код згідно з ЄДРПОУ 31032378

Р І Ш Е Н Н Я

17 лютого 2022 року

Колегія Апеляційної палати, затверджена розпорядженням голови Апеляційної палати Василенко М.О. від 22.11.2021 № Вн-199-Р/2021 у складі головуючої Шека О.П. та членів колегії Чуян Ю.В., Курносової С.В. за участю секретаря апеляційного засідання Качаловської К.І., розглянула заперечення Устінського Максима Геннадійовича, Устінського Геннадія Івановича, Коваленка Петра Івановича, Сутулова Нікити Олеговича, Трача Сергія Степановича, Трача Антона Сергійовича проти рішення Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (далі – Укрпатент) від 09.09.2021 про відмову в державній реєстрації винаходу «Спосіб поновлення безкоштовної підйомної сили та його реалізація для отримання механічної сили та електроенергії» за заявкою № а 2019 03170.

Представник Укрпатенту – Рябухін Є.М.

Заперечення апелянтів подано на підставі абзацу першого частини першої статті 24 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» (далі – Закон), згідно з яким заявник має право оскаржити рішення за заявкою у судовому порядку або до Апеляційної палати протягом двох місяців від дати одержання рішення НОІВ чи копій матеріалів, затребуваних відповідно до частини третьої статті 16 Закону.

Апелянти – Устінський М.Г, Устінський Г.І., Коваленко П.І., Сутулов Н.О., Трач С.С., Трач А.С. не погоджуються з рішенням Укрпатенту про відмову в державній реєстрації винаходу за заявкою № а 2019 03170, прийнятим на тій підставі, що заявлений винахід не відповідає умовам патентоздатності,

визначеним для нього частиною першою статті 7 Закону, а саме за формулою винаходу не є промислово придатним.

Апелянти не згодні з остаточним висновком експертизи, що заявлений у формулі «спосіб» характеризує роботу «вічного гідравлічного двигуна», зокрема «поплавкового вічного двигуна», в основу роботи якого покладено принцип, який суперечить фундаментальним законам фізики, а саме: закону збереження енергії, третьому закону Ньютона і першому закону термодинаміки.

Апелянти зазначають, що експерт не вказує на місце в описі, де зазначається «вічний двигун», чим вводить в оману експертизу та заявників для представлення предметного заперечення, а сутність винаходу полягає в основних положеннях закону Архімеда, який не опротестований наукою до сьогоднішнього дня.

У відповіді на попередній висновок кваліфікаційної експертизи апелянти вказали, що в описі та формулі заявленого винаходу, як в первинних матеріалах так і в матеріалах після проведення формальної експертизи від 24.07.2019, заявники не ставлять предметом винаходу «вічного гідравлічного двигуна».

Також апелянти не погоджуються з твердженням експерта, що «у матеріалах заявки охарактеризовано спосіб роботи «закритої» системи, що не має зовнішнього джерела живлення, в результаті роботи якої має утворитись надлишок енергії, що поставляється користувачам. При цьому, експертом не було враховано земну кулю з її магнітним полем, яка входить у замкнену систему винаходу та забезпечує спливання поплавка за законом Архімеда. Тому твердження експерта відносно непрацездатності винаходу з причини тертя не є об'єктивним завдяки спливу герметичного поплавка 2, який генерує кінетичну енергію, необхідну для передачі користувачу.

Апелянти вважають, що експерт невірно трактує призначення колеса з масивним ободом 7 (маховик), приводячи при цьому невдалий приклад з класичним маятником (куля на мотузці), який має крутний момент в дві сторони на відміну від колеса з масивним ободом 7, який крутиться тільки в одному заданому напрямленні, та не має нічого загального з маятником (кулі на мотузці). Крім того, колесо з масивним ободом 7 передає сумарну силу розташованих по його колу всіх ідентичних модулів на електрогенераторі 8, та розраховується по формулі, яка викладена в описі на-сторінці 13.

В остаточному висновку експерт необґрунтовано заперечує можливість вироблення енергії, що дорівнює або більше за ту, яку затрачено на переверот ємності та роботу пускового механізму.

Апелянти не погоджуються з тим, що реалізувати поновлення безкоштовної підйомної сили для отримання механічної сили та електроенергії неможливо, оскільки експерт не дослідив опису винаходу (сторінка 5), де зазначено, що запропонований спосіб відрізняється тим, що його реалізація здійснюється переверотом герметичної ємності 1 з герметичним поплавцем на 180° за рахунок супутніх дій колеса з масивним ободом 7, який виконує функцію маховика.

Враховуючи наведене, апелянти просять скасувати рішення про відмову в державній реєстрації винаходу «Спосіб поновлення безкоштовної підйомної сили

та його реалізація для отримання механічної сили та електроенергії» та прийняти рішення про державну реєстрацію винаходу за заявкою № а 2019 03170.

В обґрунтування своєї позиції, експерт не погоджується з доводами апелянтів та зазначає, що заявлений винахід не відповідає умовам патентоздатності, визначеним для нього частиною першою статті 7 Закону, а саме за формулою винаходу не є промислово придатним.

Експертиза проводилась відповідно до Закону та встановлених на його основі Правил розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 05.03.2002 № 197 (далі – Правила розгляду), та із врахуванням Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 № 22 (далі – Правила складання).

Заявка розглянута із врахуванням змінених документів заявки: формули винаходу (№21/ЗА/Вх№21048 від 02.08.2021), опису винаходу (№19/ЗА/Вх№51311 від 17.09.2019), змінених креслень фіг. 1, 3 (№19/ЗА/Вх№51310 від 17.09.2019), а також креслення фіг. 2 первинних матеріалів заявки.

У попередньому висновку кваліфікаційної експертизи №19/ЗА/Вх№54221 від 30.11.2020 (далі – [А]) заявника було повідомлено, що в обмежувальній частині попередньої редакції формули були наведені ознаки найближчого аналога, що не збігаються із ознаками заявленого винаходу, на що заявник відреагував і видалив їх із формули. Однак, і у зміненій редакції формули винаходу, що подана листом №21/ЗА/Вх№21048 від 02.08.2021, заявник для характеристики дій (заходу, операції тощо) як ознак процесу (пункт 13.3.2 Правил складання) не завжди використовує дієслова активного стану, дійсного способу, теперішнього часу, третьої особи множини. Відтак у формулі, як і раніше, наявні певні частини тексту (наприклад: «переміщення поплавців забезпечує крутний момент ...» (п. 1) «... яке віддає акумульовану енергію циліндричній шестерні» (п. 1) «... що призводить до перевертання герметичної ємності» (п. 1) «... існує можливість використання ...» (п. 2) «...чим досягається усунення поперечного люфту штанги та підвищення надійності зчеплення зубчастих рейок з циліндричною шестернею» (п. 3), що характеризують опис роботи заявленого винаходу із застосуванням ефектів та явищ, що, на думку заявника, мають місце при здійсненні та/або реалізації винаходу, замість ознак, що притаманні заявленому об'єкту винаходу «процес (спосіб)», про що вже було повідомлено заявника у попередньому висновку кваліфікаційної експертизи [А]. Як наслідок, наявність у формулі вказаних вище частин тексту призводить до порушення вимог ясності та стислості викладення формули, передбачених частиною восьмою статті 12 Закону.

За результатами перевірки умов (а, b, c), зазначених у пункті 6.5.1.1 Правил розгляду, експертизою встановлено наступне.

Відповідно до матеріалів заявки призначення заявленого об'єкта винаходу полягає у «створенні способу поновлення безкоштовної підйомної сили та його реалізації для отримання механічної сили та електроенергії», а відтак вимога (а) пункту 6.5.1.1 Правил розгляду виконана.

Крім того, у первинних матеріалах заявки достатньо описаних засобів та методів, за допомогою яких можливе здійснення винаходу в тому вигляді, як він охарактеризований у будь-якому пункті формули.

Згідно із задумом заявника, уніфіковані модулі (до складу яких входить герметична ємність із рідиною (із підвищеною густиною та коефіцієнтом ковзання), що може обертатися на 180 градусів та оснащена відповідним поплавковим механізмом) мають бути з'єднані (за рахунок певного механізму, представленого на кресленнях) із «масивним ободом», що після розкручування «пусковим механізмом» (який потім відключають, див. опис, сторінки 14 та 15, а саме, вирази – «Для приведення в робочий стан ідентичних уніфікованих модулів необхідно створити крутний момент за допомогою пускового пристрою 27 колесу з масивним ободом 7» та «Пусковий пристрій можливо відключити після налаштування кількох уніфікованих модулів за заданою програмою робота пристрою відбувається в автоматичному режимі») призводить до постійного обертання уніфікованих модулів, у яких, відповідно, має відбуватися постійне спливання поплавків (внаслідок обертання герметичних ємностей на 180°) та вироблення електроенергії за рахунок обертання «масивного ободу» (маховика) і з'єданого із ним генератора. На сторінці 12 опису заявник зазначає, що робота ідентичних уніфікованих модулів має використовуватись зовнішніми користувачами та для автоматичного перевероту чергових ємностей (див. вираз – «З досягненням герметичними поплавцями 2 верхнього критичного положення герметичні ємності 1 знову перевертаються, а герметичні поплавці 2 опиняються в нижній її частині й знову спливають під дією підйомної сили закону Архімеда, знову створюючи силу для складання її з силою інших працюючих ідентичних уніфікованих модулів, яка використовується зовнішніми користувачами та для автоматичного перевероту чергових пристроїв відповідно до програми, яка визначає послідовність їх роботи (див. фігура 4), чим забезпечується безперервна, безкоштовна, незалежна, невичерпна механічна сила й електроенергія») відповідно до програми, яка визначає послідовність їх роботи (фігура 4).

Таким чином, заявлений спосіб характеризує роботу «вічного гідравлічного двигуна», зокрема, «поплавкового вічного двигуна», в основу роботи якого покладено принцип, який суперечить фундаментальним законам фізики, а саме: закону збереження енергії, третьому закону Ньютона і першому закону термодинаміки.

На сторінці 13 опису заявленого винаходу заявник зазначає про таке: «аналізуючи зазначений спосіб та пристрій, їх треба віднести до уявного вічного двигуна за класифікацією (МСЕ, том 2, сторінка 363)», із чим неможливо не погодитись.

Із зазначених вище фундаментальних законів випливає, що через наявність сил тертя ККД таких «двигунів» завжди буде негативним. Іншими словами, якщо врахувати втрати (на тертя тощо), які неминуче з'являться при роботі заявленого у формулі способу, потенційна енергія інерційного тіла (маховика, розкрученого пусковим механізмом) буде постійно зменшуватися (як у класичного маятника (кулі на мотузці), що неминуче призведе до зупинки всіх уніфікованих модулів, а надлишок енергії, що має бути переданий зовнішнім користувачам, само собою, ні звідки не з'явиться (як і у будь-якого вічного двигуна).

Із зазначеного вище явно випливає, що реалізувати вказане заявником призначення щодо створення способу поновлення безкоштовної підйомної сили для отримання механічної сили та електроенергії неможливо, а відтак вимога (с) пункту 6.5.1.1 Правил розгляду не дотримана.

У листі-відповіді, що поданий листом №21/ЗА/Вх№21046 від 02.08.2021, заявник не погодився із зазначеною вище інформацією і вказав, що експертиза не врахувала наявність в системі земної кулі, яка дає енергію для роботи пристрою за рахунок сили тяжіння, яка реалізується герметичним поплавком за законом Архімеда.

Зазначені вище твердження заявника щодо неврахування експертизою «енергії земної кулі» є хибними. Експертиза не заперечує можливість спливання поплавків при перевертанні ємностей, однак заперечує можливість вироблення енергії, що рівна або більша за ту, яку затрачено на перевертання ємностей та роботу пускового механізму, що обумовлено наявністю сил тертя тощо, а відтак реалізувати поновлення безкоштовної підйомної сили для отримання механічної сили та електроенергії неможливо, тобто висновок кваліфікаційної експертизи залишається незмінним.

Враховуючи наведене експертиза дійшла до остаточного висновку про те, що заявлений у незалежному пункті 1 та, відповідно, залежних пунктах 2, 3 формули винахід не відповідає умові патентоздатності «промислова придатність».

Щодо винаходу, для якого встановлена невідповідність умові промислової придатності, перевірку на відповідність іншим умовам патентоздатності не проводять (пункт 6.5.1.4 Правил розгляду).

На підставі висновку експертизи прийнято рішення Укрпатенту від 09.09.2021 про відмову в державній реєстрації винаходу «Спосіб поновлення безкоштовної підйомної сили та його реалізація для отримання механічної сили та електроенергії» за заявкою № а 2019 03170.

Пунктом 1 глави 3 розділу II Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки торгівлі і сільського господарства України від 02.03.2021 № 433 (далі – Регламент) встановлено, що розгляд заперечення по суті передбачає встановлення наявності або відсутності підстав для скасування рішення Укрпатенту щодо заявки, за якою подано заперечення, у межах мотивів, викладених у запереченні

чи під час його розгляду, та на підставі зібраних у справі за запереченням матеріалів.

Відповідно до пунктів 20 і 21 глави 3 розділу II Регламенту колегія Апеляційної палати з метою з'ясування обставин, якими обґрунтовуються вимоги апелянта та які необхідно встановити для прийняття рішення заслухала вступне слово сторін, з'ясувала обставини на які вони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень та перевірила їх доказами, що містилися у запереченні (№Вх-45946/2021 від 16.11.2021, № Вх-49794/2021 від 13.12.2021), копіях матеріалів заявки № а 2019 03170.

За результатами розгляду матеріалів справи колегія Апеляційної палати зазначає наступне.

Згідно з частиною першою статті 7 Закону винахід відповідає умовам патентоздатності, якщо він є новим, має винахідницький рівень і є промислово придатним.

Відповідно до пункту 6.5.1.1 Правил розгляду для встановлення промислової придатності винаходу перевіряють:

наявність у матеріалах заявки посилання на призначення заявленого об'єкта винаходу (для нових хімічних сполук - його можливе застосування);

наявність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів, за допомогою яких можливе здійснення винаходу в тому вигляді, як він охарактеризований в будь-якому пункті формули. Якщо такі відомості в матеріалах заявки відсутні, допускається, щоб засоби і методи, на які є посилання в заявці, були описані в джерелах інформації, що стали загальнодоступними до дати пріоритету винаходу.

Крім цього, у разі здійснення винаходу за будь-яким пунктом формули, перевіряють, що реалізація вказаного заявником призначення дійсно можлива.

У попередньому висновку кваліфікаційної експертизи [А] зазначено, що реалізація вказаного заявником призначення неможлива, оскільки описаний спосіб поновлення безкоштовної підйомної сили для отримання механічної сили та електроенергії належить до способів роботи вічних двигунів, на що заявник вказує на сторінці 13 опису.

У відповіді на попередній висновок апелянт надав пояснення про те, як має працювати заявлений спосіб. Однак, як і в первинних матеріалах, заявник зазначив, що заявлений спосіб та пристрій, за допомогою якого його реалізують, треба віднести до уявного вічного двигуна, оскільки в матеріалах заявки охарактеризовано спосіб роботи системи, що не має зовнішнього джерела живлення, в результаті роботи якої має утворюватися надлишок енергії, що постачається користувачам.

Пояснення апелянта ґрунтуються на тому, що після прикладання сили для запуску системи вона буде працювати під дією сили тяжіння Землі і сили Архімеда з силою тертя, яка не буде гальмувати систему, «чим забезпечується безперервна, безкоштовна, незалежна, невичерпна механічна сила й електроенергія».

Колегія Апеляційної палати вважає заперечення заявника проти висновку експертизи щодо віднесення заявленого винаходу до вічного гідравлічного двигуна безпідставним, оскільки в описі заявки на сторінці 13 вказано, що в матеріалах заявки описано уявний вічний двигун. При цьому для фахівця є відомим, що вічний двигун є уявним механізмом.

Разом з відповіддю апелянтом надано змінену формулу винаходу, в яку внесені правки, що жодним чином не змінюють суті винаходу. Таким чином, можна стверджувати, що хоча заявником надано змінену формулу винаходу, описана в матеріалах заявки суть винаходу не була змінена і не були усунені вказані експертизою недоліки, що привели до встановлення промислової непридатності винаходу.

В остаточному висновку експертиза вказує на невідповідність заявленого винаходу умові промислової придатності. Підставою для такого висновку стало визнання експертизою того, що у разі здійснення винаходу за пунктом 1 формули реалізація вказаного заявником призначення неможлива.

Колегія Апеляційної палати за результатами аналізу матеріалів заявки встановила наступне призначення винаходу: поновлення безкоштовної підйомної сили для отримання механічної сили та електроенергії.

Враховуючи відомості, вказані в описі винаходу, здійснення способу передбачає використання «уніфікованих модулів (до складу яких входить герметична ємність із рідиною (із підвищеною густиною та коефіцієнтом ковзання), що може обертатися на 180° та оснащена відповідним поплавковим механізмом) які мають бути з'єднані (за рахунок певного механізму, представленого на кресленнях) із «масивним ободом», що після розкручування «пусковим механізмом» призводить до постійного обертання уніфікованих модулів, у яких, відповідно, має відбуватися постійне спливання поплавків (внаслідок обертання герметичних ємностей на 180°) та вироблення електроенергії за рахунок обертання «масивного ободу» (маховика) і з'єданого із ним генератора». При цьому заявники зазначають, що пусковий механізм після запуску системи відключають. Крім того, заявники вказують на те, що робота ідентичних уніфікованих модулів має використовуватись зовнішніми користувачами та для автоматичного перевероту чергових ємностей – «з досягненням герметичними поплавцями 2 верхнього критичного положення герметичні ємності 1 знову перевертаються, а герметичні поплавці 2 опиняються в нижній її частині й знову спливають під дією підйомної сили закону Архімеда, знову створюючи силу для складання її з силою інших працюючих ідентичних уніфікованих модулів, яка використовується зовнішніми користувачами та для автоматичного перевероту чергових пристроїв відповідно до програми, яка визначає послідовність їх роботи (фіг. 4), чим забезпечується безперервна, безкоштовна, незалежна, невичерпна механічна сила й електроенергія».

Колегія Апеляційної палати проаналізувала матеріали заявки для встановлення можливості одержання при здійсненні заявленого способу безкоштовної механічної сили і електроенергії і встановила наступне.

Апелянт у запереченні вказує на використання для досягнення вказаної механічної сили і електроенергії принципу спливання поплавця в ємності за законом Архімеда. Колегія погоджується з висновком апелянта про те, що силу тяжіння, яка впливає на поплавець, можна вважати безкоштовною. Проте колегія відмічає, що для вказаного спливання поплавця необхідно прикласти певну силу для опускання поплавця, тобто витратити енергію, що приводить до висновку про те, що матеріали заявки не розкривають отримання безкоштовної механічної сили та електроенергії при здійсненні заявленого способу.

Для встановлення можливості отримання надлишкової механічної сили і електроенергії, тобто сили та енергії, яка перевищує силу та енергію, витрачену на запуск пристрою та здійснення перевертання герметичних ємностей, колегія проаналізувала формулу для розрахунку сумарної сили на осі електрогенератора, яку наведено апелянтом в описі заявленого винаходу та у запереченні.

Після аналізу даної формули було встановлено її помилковість внаслідок того, що в ній не дотримані розмірності вказаних в ній параметрів.

Колегія Апеляційної палати зазначає, що заявником не наведено розрахунки вказаної сумарної сили на осі електрогенератора, які підтверджують можливість одержання надлишкової механічної сили і електроенергії для передачі користувачам з урахуванням сили тертя. Відсутність даних розрахунків приводить до висновку про те, що матеріали заявки не підтверджують можливість отримання безкоштовної механічної сили і електроенергії при здійсненні заявленого способу.

Таким чином, колегія Апеляційної палати дійшла висновку про те, що вимога щодо реалізації вказаного апелянтом призначення при здійсненні винаходу за формулою винаходу не дотримана.

Згідно з пунктом 6.5.1.3 Правил розгляду, якщо хоча б одна із зазначених у пункті 6.5.1.1 Правил розгляду вимог не дотримана, то робиться висновок про те, що винахід не відповідає умові промислової придатності.

Враховуючи наведене, колегія Апеляційної палати вважає рішення про відмову у державній реєстрації винаходу «Спосіб поновлення безкоштовної підйомної сили та його реалізація для отримання механічної сили та електроенергії», прийняте за результатами кваліфікаційної експертизи, обґрунтованим і правомірним.

За результатами розгляду заперечення, керуючись Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Регламентом Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженим наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 02.03.2021 № 433, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.05.2021 за № 610/36232, колегія Апеляційної палати

в и р і ш и л а:

1. Відмовити Устінському Максиму Геннадійовичу, Устінському Геннадію Івановичу, Коваленку Петру Івановичу, Сутулову Нікіті Олеговичу, Трачу Сергію Степановичу, Трачу Антону Сергійовичу у задоволенні заперечення.

2. Рішення Укрпатенту від 09.09.2021 про відмову в державній реєстрації винаходу «Спосіб поновлення безкоштовної підйомної сили та його реалізація для отримання механічної сили та електроенергії» за заявкою № а 2019 03170 залишити чинним.

Рішення набирає чинності з дати його затвердження наказом Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності». Затверджене рішення може бути оскаржено у судовому порядку протягом двох місяців від дати його одержання.

Головуючий

О. П. Шека

Члени колегії

Ю. В. Чуян

С. В. Курносова